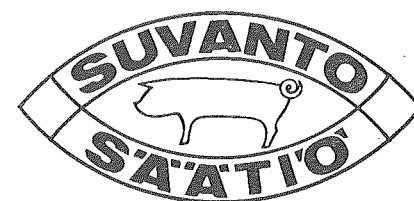

SUVANNON SEUTU

SUVANNON
YMPÄRISTÖN
KOTISEUTU-
LEHTI • Julkaisija

N:o 3 1968

KESÄKUU

Kiviniemen nuorisoseuralaisia juhannuskokolla Asta ja Jaakko Valkosella Vesilahdella v. 1965.

Vapahtajamme elämässä, toiminnassa ja puheissa voidaan erottaa kaksi päälinjaa: Hänen opetuksensa julistuksensa siitä, että taivasten valtakunta on aivan tavallisen ihmisen saavutettavissa. Pääosa ihmiskunnasta hyväksyisi varmasti suurimman osan Kristuksen opetuksesta, jos tuntisi ne. Mitä onkaan maailmassa suurempaa, jos kansat rakastaisivat toisiaan. Eipä taitaisi Karjalan heimokaan olla hajallaan, jos vihan ja sen aikaansaamien sotien asemesta Kristuksen rakkaus olisi saanut meidän kolkkaamme maailmassa hallita. Meidän keskuudessamme elää ihmisiä, jotka hyväksyvät Raamatun sanomasta vain Kristuksen rakkauden käskyn ja pyrkivät sitä jopa omassa elämässään toteuttamaan. Varmaa todella olisikin, että tuo käsky täytöntönpantuna kaikkialla toisi rauhan maailmaan. Siihen jokaisen tulisi omissa oloissaan pyrkiä. Me rakennaisimme siten onnellisen maailman. Alussa oleva tekstimme on kuitenkin realistisempi kuin meidän kaunis ajatuksemme. Kristus tuli tuomaan rauhan maailmaan. Hän opetti meille, miten hänen omiensa

tulisi elää, mutta vain tätä elämää varten Kristukseen toivonsa paneva on surkuteltava, koska hän tulee niin tavattomasti pettymään yrittäköön miten paljon tahansa omine mahdollisuuksineen tuoda rakkautta maailmaan. Silti siihen tulee pyrkiä, mutta voima on haettava muualta kuin omasta itses-tään.

Jeesus avasi meille näköalat iankaikkisuuteen. Sieltä heitettiin häneen yhdistettynä pelastuksen ankuri aivan meidän tasollemme. Hänen persoonansa välityksellä me olemme yhteydessä iankaikkisuuteen. Häneen tunnustautuva saa voiman toteuttaa myös hänen tahtoaan maailmassa. Hänessä kiinni riippuissamme emme ole yrityksi-nemme rakkauden käskyä täyttää omien voimiemme varassa. Petty-mykset saa ottaa Isän kädestä ja luottaa niiden olevan aina ihmisen parhaaksi. Jumalan lapsi suhtautuu myönteisesti tähän elämään, mutta tietää samalla, että kerran tapahtuu uudestisyntyminen Jumalan valtakuntaan lopullisesti. Meidän toivomme on ennen kaikkea kirkkaiden toivo. Mihin tarttuissimmekaan

”Jos me olemme panneet toivomme Kristukseen vain tämän elämän ajaksi, olemme kaikkia muita ihmisiä surkuteltavammat”

1. Kor. 15:19

kiinni tämän elämän päättyessä, jos tulevaisuuden toivonamme olisi oman rakastamisemme määrä. Meidän toivonamme onkin Jumalan rakastamisen määrä: ”Niin on Jumala maailmaa rakastanut, että antoi ainokaisen poikansa, ettei yksikään joka häneen uskoo, hukkuisi, vaan hänellä olisi iankaikkinen elämä. Siirtokarjalaisten lukumäärä vähenee jatkuvasti. Yhä useampi joutuu tekemään tiliä, onko rakastanut ja elänyt Jumalan tahdon mukaan. Meidän on hyvä tietää, ettei Jumala sittenkään punnitse meidän hyvin epämääräistä rakkauttamme, vaan määrää tulevaisuutemme sen mukaan, mikä on suhteemme ollut Jumalan rakkauteen, Kristukseen.

Pankaamme toivomme Kristukseen ennen kaikkea tulevaisen elämän aikaa varten, niin saamme Pyhän Hengen voiman täyttää hänen tahtoaan myös tässä elämässä. Tätä ja tulevaa elämää ei sittenkään pidä jyrkästi erottaa toisistaan. Jumalan lapsella ne ovat jo täällä sisäkkäin.

Pentti Hytönen

Mieleen jäänyt Metsäpirtin Tapparin matka

Suomea pidetään nykyään vapaana matkailumaana ja oman maan kansalaisia kehoitetaan menemään aina etelästä pohjoiseen ja samoin ulkolaisia turisteja koetaan saada tutustumaan maahamme.

Vapaa maahan tämä onkin tällä kertaa, mutta onko se ollut sitä aina? Minun kohdallani ei ainkaan näin ole ollut. Jouduin kerran pidätetyksi Metsäpirtin Tapparissa. Vuosilukua en enää muista, mutta se tapahtui sinä vuonna kun surullisen kuuluisa luutnantti Pentikäinen ajoi Kivennavan pitäjän Lipon kylään, jätti autonsa siihen ja loikkasi Venäjän puolelle.

Lähdin tapaamaan Juho Karjaa Metsäpirtin Viisjoelle, jossa hän oli töissä Peltosen sahalla. Aug. Sääksjärvi oli ostanut sahan ja Karja oli monien muiden mukana sitä purkamassa. Karjan emäntä Anni tuli kertomaan, että ylihuomenna tulee maanmittari Vainio eroittamaan heidän tonttiaan ja isännän pitäisi olla mukana tässä tilaisuudessa. Hän pyysi minua viemään tästä sana Viisjoelle miehelleen. Otin asian toimittaakseni. Matkaa oli noin kolmekymmentä kilometriä, mutta polkupyörällä se kyllä mukavasti taittuisi.

Kello kahdeksan ajoissa seuraavana aamuna lähdin liikkeelle. En liian kovasti ajanut, mutta matka joutui melko mukavasti niin että olin jo kello kaksitoista Viisjoella. Selvitin asian Juholle, että hänen pitäisi mennä huomenna kotiin. Kun siinä oli paikkakuntalaisia saapuvilla niin kysyin, että onko tästä pitkä matka Laatokan rantaan? He ilmoittivat sen, mutta en

muista enää kilometrimäärää, kovin pitkä se ei ollut. Kun ilma oli kaunis ja tyyni niin lähdin katsomaan Laatokkaa täältä Metsäpirtin kohdalta koska aikaisemmin en ollut sitä nähnyt.

Kaikki meni hyvin Tapparin asti kunnes siellä rajavartijahuoneen sivuutettuani ajoi mies minun perästäni, tuli eteeni ja pyysi pysähtymään. Hän kysyi, että onko minulla henkilötodistus? Sellaista ei ollut mukana, koska en tietänyt, että sitä täällä tarvittaisiin. Hän kysyi, että mihin asti aioin matkustaa? Sanoin, että menen vain tuonne Laatokan rantaan, koska en ole täällä aikaisemmin käynyt ja kun olin asiani toimittanut Viisjoella, niin tämä tuli kuin ylimääräisenä. Pidättäjäni sanoi, että ennenkuin jatkatte matkaa, niin mennään päse ensin tähän taloon sisälle.

Hän vei minut huoneeseen, joka oli noin keskisuuruinen ja valoisa, mutta sisään mentyäni se vaikutti aika kylmääntuntuiselta. Seinillä oli erilaisia ampuma-aseita, pienistä käsiaseista aina kivääriin saakka. Ajattelin, että jopa minä nyt paikkaan jouduin ja aavistin että ei taida ollakaan niin helppoa tästä selvittää niinkuin ennakolta luulin.

Hetkisen kuluttua tuli sisälle värikin arvoinen mies, kainalossa hänellä oli kirjoituskone ja papereita. Hän kysyi, että mistä minä olen tulossa ja mihin menossa ja millä asialla täällä liikun? Selvitin matkani tarkoituksen ja että kun oli niin kaunis ilma niin ajan Laatokan rantaan katsomaan sitä täältä Metsäpirtin kulmilla. Hän sanoi, että jos teillä on taskussa mitä esineitä, arvopapereita tai mitä ta-

hansa, niin ottakaa ja pankaa ne tuohon pöydälle ja kääntäkää taskut nurin. Minulla oli mukana taskukello, rahakukkar, lyijykynä ja vähän paperia. Aukaisin rahakukkaron ja laskin rahat siihen pöydälle. Hän tarkasti kukkaron, että se oli aivan tyhjä, samoin myöskin taskut.

— Heittäkää talkki pois päältä ja kääntäkää housutaskut nurin. Tein työtä käskettyä. Sen jälkeen hän käski heittämään kengät ja sukat pois jalasta. Senkin tein. Näin perusteellinen oli tarkastukseni. Pidättäjäni muisti, että polkupyörän tavarakannattimessa oli myös sadetakki, se pyydettiin hakemaan ja tarkastettiin kaikki siinä olevat taskut. Sitten alkoi varsinaisen pöytäkirjan teko. Ensin tarkat henkilötiedot. Sitten hän kyseli monenlaisia asioita, joihin annoin omasta mielestäni asianmukaisen vastauksen. Myöhemmässä vaiheessa hän viritti kysymyksen, että olinko käynyt Venäjällä? Vastasin että kyllä.

— Missä asti?

— Pietarissa. —

— Oletteko käynyt useamminkin?

— Vastasin, että Pietarissa olen käynyt useampia kymmeniä kertoja, mutta Lempaalassa useampia satoja.

— Koska viimeksi?

— Toukokuussa 1916.

Hän sanoi, ettei se vaikuta tähän asiaan mitään, silloinhan sinne oli vapaa pääsy.

— Niin oli, vastasin. Enkä sen jälkeen ole siellä käynyt, eikä sinne ole halu mennäkään tämän järjestelmän aikana. Lisäsin, että jos minulla olisi ollut halu mennä Ve-

näjälle, niin en suinkaan olisi tullut tänne Tappariin. Paljon tutummat paikat olisivat olleet Raudun Raasulin tullin kohdalla. Sieltä olisin mennyt, mutta nyt ei ole sellainen kysymyksessä.

— Onko teillä täällä Tapparissa ketään tunnettuja, joko sukulaisia tai muita tuttaviam? Mietin hetkisen ja sanoin sitten ettei minua täällä kukaan tunne. Tosin Tapparissa oli eräs pikkuviljelijä, joka minut hyvin tunsin, mutta kun hän oli mieliteiltään vasemmistolaisia ja sikäli kuin käsitin hän oli tulipunaisia kommunisteja, niin ajattelin, että jos ilmoitan sellaisen henkilön tuntevani niin asiani vain pahenee. Tämä olikin se ainoa kohta, jonka minä kuulustelussa rehellisesti valehtelin. Kun henkilöilysyttäni ja luotettavuuttani en voinut mitenkään toteen näyttää niin sanoin, että minun kannattani olisi erittäin suotavaa, jos voisitte soittaa Petäjärvelle poliisi Nuoralle. Olemme hänen kanssaan lapsuuden tuttaviam ja rajanaapureita. Hän voisi jotakin minun puolestani sanoa. Kuulustelija ei vastannut tähän mitään. Kysely jatkui, mutta ikävä kyllä en muista enää kysymyksiä. Eräasä vaiheessa hän poistui huoneesta ja ajattelin, että jos hän soitti poliisi Nuoralle.

Myöhemmin kysyin Nuoralta, että soitettiinko hänelle Tapparin rajavartiosta. Nuora vastasi, että ei ainakaan silloin kun hän on kotona ollut.

Sanoin kuulustelijalleni, että suuresti ihmettelen tätä pidätystäni ja kerroin samalla kaksi viikkoa aikaisemmin tekemästäni Rajajoen matkasta.

— Eräänä sunnuntaiaamuna lähdimme Aaro ja Eero Luukko sekä minä polkupyörillä matkailemaan päämääränä Terijoki. Poikkesimme välillä Lintulan luostariin ja jatkoimme matkaamme eteenpäin. Katselimme Terijoen kauniita paikkoja, mutta kun iltaa tuntui vielä

olevan niin lähdimme katsomaan myös Rajajoen rautatiesiltaa. Ilta oli jo niin myöhä, että valot jo palloivat. Epäilimme, että päästetäänkö meitä rautatiesillan läheisyyteen tähän aikaan. Kuitenkin pääsimme aivan sillan ääreen. Siinä oli vartiosotilas, joka oli aika mukava mies ja ryhtyi keskusteluun. Kysyin mm., että vieläkö te keskustelte te tuon naapurivartijan kanssa? Hän sanoi, ettei niiden kanssa voi keskustella, sillä ne eivät rupea minkäänlaiseen tarinaan, kai heillä on niin kovat määräykset etteivät saa puhetta vaihtaa. Vaikka ilta oli jo hämärä, niin ihmettelimme, ettei meiltä kysytty edes henkilötodistusta, sellainen oli meillä kyllä jokaisella mukana. Teimme jo poislähtöä kun vartiomies sanoi, että odottakaa vielä 15 minuuttia niin näette kun juna menee Suomesta Neuvostoliittoon. Olihan meillä aikaa koska yövyimme siellä Rajajoella. Juna meni ja meistä se oli kovin ihmeellistä. Joku sanoi, että vieläköhän noista matkustajista joku tulee takaisin. Kukaties, voi olla diplomaattikuntaa ja voi olla kauttakulkumatkustajia, mutta hyvin vähän siellä vaunussa näkyi olevan ihmisiä.

Rajajoen rautatiesilta oli vielä siitä ihmeellinen, että Suomen puoli oli maalattu valkoiseksi ja Venäjän punaiseksi. Se tuntui kovin oudolta, että silta oli maalattu kahdella värillä. Seuraavana aamuna menimme uudestaan siltaa katselemaan, että minkälaiselta se näyttää päivänvalossa. Siinä oli silloin toinen vartiomies, joka oli yhtä mukava kuin eilinenkin ja vastaili kysymyksiimme. Henkilötodistusta ei nytkään kysytty.

Sanoin kuulustelijalleni, että miten tämä on mahdollista, kun Rajajoen sillallakaan ei kysytty henkilöilysystodistusta? Hän vastasi, ettei täälläkään aikaisemmin kysytty, mutta sen jälkeen kun se luutnantti Pentikäinen oli mennyt Ve-

näjän puolelle, on ylemmältä taholta tullut määräys, että tuntemattomia henkilöitä on tarkastettava huolellisesti.

Näin perästäpäin ajatellen, kyllähän pidättäjäni ja kuulustelijani olivat oikeassa, sillä olipa heidän asemassaan kuka tahansa niin varmasti täytyi niin menetellä, jos tahtoi virkaa tunnollisesti hoitaa.

Mutta omasta kohdastani en koskaan ole tuntenut sellaista alemmuuden tunnetta, kun silloin Tapparin rajavartiostossa. Mitään puheeni kohtaa hän ei tuntunut uskovan todelliseksi. Kuulustelun päätyttyä hän antoi lukea kuulustelupöytäkirjan ja jos sen hyväksyn, pyysi sen allekirjoittamaan. Luin sen tarkasti ja se oli kirjoitettu juuri kuin olin sanonut. Pöytäkirjan allekirjoitettuaani sanoin, että tottakai minä nyt saan mennä tuonne Laatokan rantaan saakka?

— Ette ollenkaan sinne päin, vaan teidän on mentävä samaa tietä kotiin, mistä olette tulleetkin. Menkää tätä miestä saattamaan jonkin matkaa, sanoi hän pidättäjälleni.

Tämä mies saattoi minua noin arviolta kaksi kilometriä kotiin päin. Sitten hän sanoi, että nyt voitte lähteä yksinänne.

Ennen lähtöäni kysyin pöytäkirjantekijältä, että rangaistaanko minua tästä matkastani? Hän sanoi, ettei siitä tiedä. Hän lähettää tämän kuulustelupöytäkirjan Terijoelle ja sitten näkee, mitä siellä sanovat. Kysyin, että koska voin odottaa sitä päätöstä? Hän sanoi, että luultavasti kahden viikon kuluuttua te saatte siitä tiedon. Odotin jännityksellä kaksi viikkoa ja vielä kaksi viikkoa kahden päälle. Mutta ei sieltä vieläkään ole tullut minikäänlaista vastausta, eikä mitään rangaistusta ole minulle sen matkan johdosta määrätty.

Lopuksi minun täytyy tunnustaa, että niin kuulustelija kuin pidättäjäkin suhtautuivat asiaan rauhallisesti ja maltillisesti. Mitään pakoit-

Liftattiinpa kenraalin autossa

Tammi—helmikuun vaihteessa talvisodan aikana oli Taipaleessa muutamia hiukan rauhallisempia päiviä. Olin jostain saanut kuulla veljeni olevan sillä kertaa Käkisalmissa, ja koska arvelin hänen tietävän äitini ja sisareni evakkopaidan, päätin lähteä häntä tapamaan.

Kuultuaan aiikeistani alkoi samassa korsiassa asuva Antti-niminen sotamies — sukunimi jääköön mainitsematta — pyytää päästä mukaani. Koska hänen kotinsa oli oletetun matkareitin varrella, olisi hänenkin hyvä käydä kotonaan. Tein itselleni ja Antille komennuspapereit jonkin syyn perusteella Käkisalmeen ja seuraavana aamuna oli lähtö.

Koska Antti on tämän tosikertomuksen näähenkilö, on oikein kuvata vähän hänen eräitä ominaisuuksiaan. Kooltaan Antti oli keskimittainen ja hintelähkö. Toinen silmistä katsoi itään, toinen länteen. Jalkojensa puolesta Antti olisi sopinut ratsumieheksi, oikein pyöreän suomalaisen hevosen selkään. Kun tähän lisäämme vielä punaisen par-

teita tai ylimielisyyttä ei käytetty vaan kaikki sujui asianmukaisesti. Sille en minä mitään voi etteivät he minua uskoneet, vaikka kuinka totuudenmukaisesti puhuin. Mutta hyvä niin, ettei mitään sen pahempaa tapahtunut, kuin mitä tässä on kerrottu.

Sellainen oli ensimmäinen Tapparin matka, se varmaan jää myös viimeiseksi.

Nikolai Suikkanen

ran, onkin ulkonaiset ääri viivat vedetty.

Kaikki vapaa-ajat Antti rasvasi ja kiilloitti vanhaa Ukko-Mauseria, jossa oli punainen perä ja puukotelo. Siinä sivussa Antti kertoi juttuja siitä, kuinka sotaonni kääntyisi, kun hän pääsisi etulinjaan ja panisi vihollisia oikein joukolle matalaksi. Väliänsä Antti kirosi karneasti minua, joka en loputtomista selityksistä huolimatta puoltanut siirtoanomusta.

Koska en ollut vakuuttunut historian kulun muuttumisesta, vaikka Antti olisikin ollut etulinjassa, ja koska muutenkin jäi paljon leskiä ja orpoja, katsoin paremmaksi pitää tällaisen urhon divisioonan korkeudella.

Aamulla lähdimme divisioonan hevosupseerin, kapteeni Roosin, järjestämässä kyydissä Myllypellon asemalle.

Oli kova pakkanen, ja Antti olikin varustautunut, paitsi hihnasta riippuvaan Mauseriin, myös kynnärpäihin ulottuviin erittäin pitkävillaisten koiran nahasta tehtyihin rukkasiin.

Päätimme vrittää Myllypellolta Käkisalmeen jossakin autossa. Räisälästä Käkisalmeen menevä tiehän sivuaa asemaa verrattain läheltä, ja suunnistimme tielle.

Emme olleet vielä päässeet tiellekään, kun Räisälän suunnasta saapui suojarivillä maalattu henkilöauto. Tietysti Antti ryntäsi tielle ja nosti mahtavan koirakintansa, jolloin auto pysähtyi välittömästi. Karskilla äänellä Antti kysyi, pääseekö kaksi rintamamiestä autossa Käkisalmeen. En kuullut,

mitä autosta vastattiin, mutta Antti työnty jo Mauseri ovenpieliin kolisten takaistuimelle. Nyt avautui jo etuoviin, ja minua kehoitettiin ystävällisesti istumaan kuljettajana toimivan kersantin viereen. Ehdin nähdä vain takaistuimella olevan tukevahkon vanhemman upseerin, jonka turkinkaulus oli nostettu pystyyn, joten mitään arvomerkkejä en nähnyt.

Antti aloitti tietysti rintamajutunsa, ja panin merkille, että niihin vastailtiin ystävällisesti, mutta väsyneellä äänellä, jossa oli selvä vieras korostus.

Ennen tuloamme Käkisalmeen kysyi takana oleva upseeri minulta, mihin Käkisalmissa halusimme jäädä. Käännyin silloin niin paljon kuin se oli mahdollista vastatakseni. Turkin kaulus oli laskeutunut alemmaksi, ja sieltä kurkisti minua vastaan kaksi leijonaa. Samassa minulle tuli kuuma ja kylmä yhtäaikaa.

Antin kinnas oli pysäyttänyt vaatimattomasti III AK:n komentajan, kenraaliluutnantti Heinrichin auton.

Koska minulla ei ollut mitään mahdollisuutta tulkia Antin suuta, pelkäsin komentajan voivan ryhtyä kyselemään, mitä miehiä me oikeastaan olimme. Siinä kuitenkin erehdyin. Varmasti hänellä oli tärkeämpää ajattelemista kuin se, oliko kaksi vähän tärähtänyttä "rintamamiestä" oikeilla asioilla.

Selitin niin kohteliaasti kuin mahdollista, että menisimme Käkisalmen linnaan. Tällöin komentaja esitti, että voisimme tulla perille asti hänen autossaan, jos odot-

KOTTILASTA

Tämän lehden palstoilla on kirjoitettu paljon Sakkolasta ja sakkolalaisista ympäri pitäjän, mutta kottikylääni Kottilaa ei ole mainittu, eikä ihmeekään, sillä onhan se pieni ja syrjäinen kylä aivan toisella puolen pitäjää. Niin kaukana, että Vuokselan pitäjä halkaisee kylän. Tämä pieni, hiljainen kylä on aivan Vuoksen rannalla. Jyrkästi rantaanpäin laskeva maasto on kaunis katseltava järvenselältä tai Valkjärven puoleiselta rannalta. Kylässä harjoitettiin maanviljelystä aivan kuin muuallakin pitäjässä. Vain hyvin pieni osa oli palkkatyössä kävijöitä.

Ollessani pikkupoika oli Kottilassa ja sen ympäristössä tuntuva nousukautta, jonka aiheutti Noisniemen puolelle rakennettu kaksiraaminen saha. Se olikin tervetullut työnantaja paikkakunnalle. Sittemmin sahan toiminta loppui, minkä jälkeen oli taas hiljaista. Sahan omisti Viteleen Metsäliike Oy. Toiminnan lopettamisen syitä en enää muista. Kuten mainitsin, oli silloin paikkakunnalla monella tavalla vilkasta toimintaa. Silloin myös syntyi Noisniemen puolelle ensimmäinen "kahvila". Se oli

taisisimme vähän aikaa. Hän poikkeaisi vain pikimmiltään eräässä esikunnassa. Selitin, että voisimme aivan hyvin kävelläkin tuon matkan, jolloin auto pysähtyi, ja kenraali toivotti meille onnea, jota näissä oloissa sanoi tarvittavan.

Kun kysyin Antilta, kenen kyydissä hän luuli meidän olleen, katsoi Antti minua ihmeissään, huitaisi sitten karvakintaallaan ja sanoi: "Viis hänestä! Ei tuolle kunnon siikarikaan kelvannut."

Uno A. Pulakka

Henttisen Vapun yllä pitämä "hotelli", jossa olikin silloin paljon asiakkaita. Se oli varsinkin miesväelle suosittu käyntipaikka, koska siellä oli tilaisuus nauttia myös omia "eväitä". Samoihin aikoihin perustettiin myös Noisniemen sahan VPK, jolla olikin paljon toimintaa. Silloin rakennettiin myös Kottilan kuuluisa tanssilava Noisniemen Kottilan puoleiselle rannalle, hyvin lähelle rantaa. Se tuli pian kuuluisaksi tanssipaikaksi, jossa kävi nuorisoa kymmenien kilometrien päästä. Paikka oli lähellä myös Kiviniemen kasarmia, josta sotapojilla oli tilaisuus käydä pistämässä jaloilla koreasti. Niihin aikoihin oli myös hyvin tavallista erimielisyydet siviilien ja sotilaiden välillä, mutta mitään suurempaa ei koskaan sattunut.

Tässä lavalla olivat usein soittamassa Ruunan veljekset. Muita sen ajan soittajia olivat Kermisen Aapro ja Manu, jotka usein nähtiin lavan nurkassa soittajan paikalla. Tämä oli meille pikkupojille kovasti mieluinen paikka, jossa sai katsella aikuisten ilonpitoa. Muistan kerran, kun sain koulussa varoituksenkin lavalla olemisesta: opettajanikin sattui olemaan samoissa juhlissa.

En malta olla mainitsematta erästä pientä erikoisuutta, joka oli Kottilassa. Huolimatta hiekkaperäisestä kuivasta maasta siellä oli paljon lähteitä, joista vesi tuli aina yhtä kirkkaana ja raikkaana. Lähteitä oli korkeiden mäkien päällä, jyrkkien hiekkarinteiden alla, niitä oli melkein kaikkialla.

Sattuikin tässä kerran erään keskipohjanmaalaisen miehen kanssa puhe kääntymään kaivoihin, jolloin hän alkoi puhua nähneensä kerran, kuinka vesi tuli korkean hie-

karinteen alta ja virtasi aivan talon seinän viereen. Silloin arvasin heti, että kysymys oli kotini naapurista. Niin todella myös oli, sillä kyseessä oeva mies oli YH:n aikana ollut majoitettuna samaan taloon. — Näin pieni on Suomi.

Niin eleli tämä pieni kylä hiljaista, rauhallista elämää, viljeli maitansa ja raivasi uusia peltoja entisten lisäksi. Kehitys kulki eteenpäin hitaasti, mutta varmasti.

Myös porsaiden kasvattajana oli Kottila mukana, kuinkas muuten. Tulihan Kottilasta pitäjän suurimmat porsaas. Näin ainakin kertoi eräs tunnettu "porsasmies".

Kuitenkin tämä monien sukupolvien aikana suoritettu työ ja sen tulokset romuttuivat yhdellä kertaa, kun tuli sota ja vei kaiken. Vai romuttiko sittenkään? Ehkä sentään aina on olemassa sellaista, jota ei sotakaan pysty hävittämään.

Uusilla asuinsijoillaan on entiset Kottilan talot sijoitettu melkein yhtä lähetysten kuin ennenkin, paitsi Vuokselan puoleiset talot ovat kauempana. Ja niin jatkuu elämä edelleenkin täällä uusilla asuinsijoilla. — A. K.

Hiekkamäen Ville oli muinoin Sudenhännän Sipiläisellä heinämiehenä. Päivällä nurmikolla syödessä hän huomasi maassa kävelevän sittiäisen ja viskasi salaa piimää sen päälle. Sitten hän näytti toisille syöjille piimäistä elukkaa ja sanoi että mistä tuo lie päässyt piimäastiaan. Ville kertoi jalestä päin että iltapäivällä oli oikein kuuma ja helle, kaikkia janotti kovasti, mutta kenellekään ei piimä kelvannut. "Mie sain sitä siit juuva nii paljo ko vaa jaksoin". — M. K.

Vanha valokuva kertoo

Kiviniemen Nuorisoseuran sekakuoro v. 1913. Edessä istumassa kuoron johtaja Oskari Salokannel. Laulajat oikealta: Heli Myöhänen, naiskanttori Raudusta, Juho Naskali, Aleks Naskali, Alina Koppanen (nyk. Ängeläinen), Maria Koironen (o.s. Rämö), Tahvo Käppi, Maria Käppi (o.s. Pietiläinen), Vihtori Rämö, Edvard Rämö, Anna-Liisa Naskali, Maria Hyyrynen, Onni Kuoppa, Aino Ryyppö (o.s. Uosukainen), Loviisa Männikkö (o.s. Käppi), Anna-Liisa Huuska, Alina Rämö (o.s. Uosukainen).

Kiviniemen Nuorisoseuratalon juhlasalin seinällä oli kaksi kunniakirjaa, jotka seuran sekakuoro oli saanut palkintoina Kirvun ja Käkisalmen laulujuhlilta. Suvannon Seutu sai käytettäväkseen valokuvan Lempi Sivurannalta noilta ajoilta, koska hänen äitinsä oli aikoinaan kuulunut tuohon kuoroon. Julkaisemme tässä kuvan ja koetimme samalla saada tietoomme jotakin kuoron toiminnasta. Näitä laulajia ei ole kuitenkaan enää monta elossa viidenkymmenenviiden vuoden jälkeen. Varmuudella tiedämme vain kolme elossa olevaa naishenkilöä, jotka kuuluivat tuohon kuoroon, Loviisa Männikkö (Käppi), Maria Koironen (Rämö) ja Maria Käppi (Pietiläinen). Maria Käppi muisteli näitä asioita seuraavalla tavalla.

— Tulin Kiviniemeen J. Sipposen kaupanhoitajaksi Viipurista keväällä 1913 ja samana kesänä nuo laulujuhlakin olivat. Kiviniemen nuorisoseuralla oli silloin sekakuoro,

jota johti osuuskaupanhoitaja O. Salokannel. Hän oli urkurikoulun käynyt ja pätevä musiikkimies. Minäkin liityin kuoroon. Harjoittelu oli tiivistä ja tehokasta. Kokoonnuimme kaksi kertaa viikossa taivoitteena Käkisalmen laulujuhlat. Päämäärä oli korkealla — laulukilpailu. Harjoitukset pidettiin usein Saviojan Käpillä. Siinä lähellä asui noin puolet kuorolaisista. Muutamilla oli pitkiäkin harjoitusmatkoja. Kiviniemen kylä oli laaja ja Röykkylästäkin oli muutamia laulajia. Jalkaisin nämä matkat oli enimmäkseen tehtävä. Silloin ei tunnettu sellaista kiirettä kuin nykyään.

— Valokuvassa on myös rautulainen Heli Myöhänen. Millä tavalla hän on teidän joukkoonne joutunut?

— Hän oli Viipurissa koulussa yhtä aikaa minun kanssani ja siellä olimme tutustuneet. Hän kävi musiikkiopistossa ja minä olin kauppakoulussa. Tuttavuutemme

jatkui sen jälkeen. Hän kävi Kiviniemessä ja liittyi kuoroon, oli meidän joukossamme myös laulujuhlilla.

— Kiviniemestä Käkisalmeen oli yli viisikymmentä kilometriä ja teitte matkan hevosilla. Ehdittekö samana päivänä perille?

— Kyllä se päivässä ajettiin, aamulla aikaisin lähdettiin ja illalla oltiin kaupungissa. Hevosia jouduttiin kyllä syöttämään montakin kertaa matkan varrella. Näissä hevosten syöttöpaikoissa olikin aika vilinää, siellä kohtasimme naapurikylien, ja eri pitäjienkin nuorisoa, nauru oli herkässä ja leikkipuheet sinkoilivat.

— Olisiko montakin hevosta kiviniemeläisiä kuljettamassa?

— Sitä en enää jaksa muistaa. Olin itse Tahvo Käpin kieseissä ja siinä oli myös kaksi Tahvon sisarta.

— Olisiko Sakkolasta toisiakin kuoroja mukana?

— En ole enää aivan varma, mut-

Keski-Suomen Sakkolaseura ry:n vuosikokous

pidettiin Jyväskylässä 24. päivänä maaliskuuta 1968. Kokouksen avasi seuran puheenjohtaja opettaja Aarne Roininen, jonka jälkeen kokouksen puheenjohtajaksi valittiin piiritarkastaja Eino Nerho ja pöytäkirjan tekijäksi Soini Karjalainen. Pöytäkirjan tarkastajiksi valittiin Yrjö Pitkänen ja Eero Luukko.

Kokouksen päätösvaltaisuuden ja laillisuuden toteamisen jälkeen esitettiin seuran tilit ja toimintakertomus, jotka hyväksyttiin sellaisenaan ja johtokunnalle myönnettiin tili- ja vastuuvapaus. Johtokunnan esittä-

mässä muodossa hyväksyttiin myös toimintasuunnitelma sekä jäsenmaksun suuruus, seuraavalle vuodelle.

Seuran puheenjohtajaksi valittiin edelleen opettaja Aarne Roininen ja johtokunnan erovuoroiset jäsenet kaikki uudelleen, ollen johtokunnan kokoonpano seuraavanlainen, varapuheenjohtajana Eino Nerho, rahastonhoitajana Helvi Ryökäs, sihteerinä Soini Karjalainen sekä muina jäseninä Tauno Huuska, Heino Kurikka ja Arvi Paussu. Johtokunnan varajäseninä ovat Hemi Sipponen

ja Eino Nuora. Tilintarkastajiksi valittiin Sanni ja Yrjö Pitkänen, sekä varalle Eero Luukko ja Armas Holttinen.

Pöytäkirjaan merkittiin myös ensimmäinen seuralle saatu lahjoitus, se oli Yrjö Pitkäselältä, hänen omakätisesti valmistamansa erittäin taiteellinen visakoivuinen puheenjohtajan nuija.

Välittömästi vuosikokouksen jälkeen pidetyssä johtokunnan kokouksessa valittiin jo aiemmin mainitut johtokuntaan kuuluvat toimihenkilöt.

S. K.

Peäkaupugi sakkuloisii tarinailta

piettiin Santahamina upsierkerhol 20. 4. kevätkorrien lauvantakiltan. Ne neljäkymment sakuloista ko siel olliit, tuntuu ollie sitä mieltä, jot hyö saivat lustii koko raha iest. Se maksupuol neät ol järjestetty sil viisi, jot mitä kuika ei tahtont, ei huolint maksoakoa.

Aluks lauletti "Me Karjalan lapsia laulavia..." minkä jälkie Lampu Laurist ehotettiin tehtäväks vakinaime lukkar. Sakkola-Seuran puhliejohtaja Tyyne-Kerttu Virkki toivotti tervetulleiks entist sakkuloist,

etenki ettäisemmän nykykarjalaisen Ville Kaarinevan vehkeine ja veksoittiminnie. Ila peäohjelma neät ol häne kässissäs, ko heä esitti iha omatekosta kuvallista ja sanallista Sakkula kulttuurii. Heä ol filmant Veslahel Viktor Ryyppö talol entisaikoi petäjärvöist heämänöt alust loppuu. Värikkeäs filmis nähti viel kohti toisesäsist Sakkola-juhlist Viialas ja lopuks sorjii maisemakuuvii sakkuloisii nykyisilt asumasijoilt ja taustalt kuulti Anna Mutase komijoa karjalaislauluu. Filmi

ta luulen että Vilakkalan kuoro oli ja samoin myös kirkonkylästä.

— Siellä oli pitkät jonot hevosia?

— Kyllä niitä oli. Perillä Käki-salmessa oli majoituspaikka jossa-kin koululla. Ei siellä mitään mukavuuksia ollut. Lattialla nukuttiin vieressä. Uni kyllä mais-tui kun oltiin matkasta väsyneitä.

— Juhla kai alkoi seuraavana aamuna, kestikö se useampia päiviä?

— Yhden päivän vain. Ne olivat mahtavat juhlat. Laulajiakin oli useampia satoja, kuulijoita ja kat-

sojia vieläkin enemmän.

— Mitä lauluja siellä laulettiin?

— Ainakin seuraavat laulut ovat jääneet mieleeni. Naiskuorot lauloivat: Lumpeen ruusut. Sekakuoron lauluja olivat: Miks leivo lennät Suomehen, Tähti tuikkiva taitvahalla sekä Sua kohti Herrani, sua kohti vain.

Kotimatka tehtiin seuraavana päivänä juhlien jälkeen. Laulujuhla oli valtava elämys meille kaikille, mutta etenkin niille, jotka eivät aikaisemmin olleet kaupungissa käyneet.

jälkie kuulti viel varttitunni verra hoasteluu äännauhalt, minkä ol tarinoit filosofiamaister Arvi Karvon iha oikiet sakkuloismurtiel.

Teä jälkie "talosisäntä", Santahamina entine komendantti, kaptien evp. Janne Lopenen toi essii usjempii sakkuloisii yllättävän tiijon, jot teä samane Santahamina ol aikonoa Kivnieme Kasarmilla varsinaine evakkopaikka. YyHoo aikun Kasarmilla irtaimisto evakuoitii Kytäjä kartanuo, mist iellie Santahaminoa ja vuuve 1941 alus entise JP 4 upsierpaviljongi kalustol sisustettii teä sama upsierkerho. Nykysi tuo sillone JP 4 o Hämeenlinnas Linna kasarmilla Häm JP-nimisen. 1946 siirrettiin vanha upsierpaviljongi kalusto Santahaminast sin, mis vanhoihi varastoholviloi tehti viihtysä Häm JP upsierkerho.

Ei se illta kuitekoa iha paljoas tarinoimisesta huvent, kyl siin viel lauletti ja tantsitti ja nautitti kerho kaikepuolisist antimist.

Oikei tul hoastelles suu hyväma-kuseks, iha ko ennenvanhoa Suvanno seuvuil tuttavii kans tarinoies.

Eka Karppanen

Kalamatkat

Teki kovasti mieli ongelle, vaikka olinkin vielä mustalaispoikaa pienempi. Suurelle ojalalle ei ollut lupa mennä enkä olisi yksin uskaltanutkaan, täytyi onkia pienellä ojalalla ja sinnekin puoli karkaamalla, sallaattain lähteä.

Kerran taas kääntelin paljaalla jalalla lehmänkakkarat ympäri ja keräsin näkyviin tulleet puolenkymmentä onkikieroa ja sonnikkaisen tyhjentämäni pitskajässäkään. Näillä eväillä juoksin pitkiniittyä pienelle ojalalle. Kaarsin aittaa tekevät naiset tarpeeksi kaukaa ettei kalaonni mennyt.

Meri piti miehenään. Sain kortsasärin, lehtsärin ja suuren säynävän. Minulla oli poltikkaissäkistä tehty kalapussi kupeella, tähän pukalahutin kalat ja läksin vilistämään kotia. Kolme kertaa selsahduin matkalla ja nostin säynävää hännästä. Se oli komea kala! Kehumisen toivossa riiputin kalaa äidin edessä eikä hän katsonut päällekkään.

— Samalainen rötkyyttäjä ko isääki. Toista se oli ko mie pienen tytön ongin suonsilmästä suurii ahvenii — ja iha arkpäivän.

Loukkaannuin suuresti. Kostoksi vedin siskoa molemmista leteistä. Sisko pani vastaan ja äiti torui taas.

— Ätköittää oikee ko ain ainuvaa siskoosie —

Aivan mahdoton asia että naisen onkimat kalat olisivat parempia. En minä sitä voinut uskoa. Eihän ahventa voinut suolatakaan eikä siitä saanut suomuksiakaan pois, paitsi isä. Heitin koko matojässäkän marjapehkoon ja kiikutin kalat isän nähtäviksi. Isä kehui kovasti.

— On aika voikale tuolase kalamiehe saamaks. Isä punnitsi kalan ja se painoi puoli kiloa. Se kala ruokittiin ja suolattiin.

Keskiviikkoiltana kaivoin vilkalla peikkojen välistä matoja pyhäaamua varten, koska isä silloin melkein aina lähti koskelle. Panin nikroliinipurkin kannen kiinni. Ne madot kuolivat kaikki ja purkki haitsi pahalle, minä heitin sen suolle. Etsin peltipantkan ja kaivoin taas matoja, eikä ne kuolleet. Ne punettu ja laihtu ja olivat hyviä eikä mitään löttöjä.

Lauantaina, ennen saunaan menoa, isä etsi saunan perästä itsellen matoja ja kanat söivät niistä toisen puolen. Minä autoin isää. Hänellä oli lepästä tehty matojässäkää, siihen meni mahdottoman paljon matoja, eikä meinannut löytä tarpeeksi, kun ne kanat söivät ja kukko söi.

Saunassa ollessa vakkoitin isälle, että ota minut ja kosel. Miul on matoloiki ja kyl mie jaksan nousta yllää ko kovast nyvit. Puota vaik sängys allaa tai kaaja kylmää vetä korvii, jos et muute saa yllää. Isä lupasi ottaa minut mukaan.

Sunnuntaina isä oli minua viisi kertaa herätellyt eikä vielä saanut pystyyn. Hän oli jo pajahtamassa ulos kun piristäydyin ja mökäsin.

— Uottele!

Enkä juonut aamukahvia. Ei ollut aikaa, vaikka isä olisi odottanut. Piti päästä lähtemään ettei naiset motkottaneet. Kun ne nyt olivat lehmän alla lypsämässä niin ei voineet motkottaa sieltä saakka, ennenkuin olisivat tulleet tupaan.

Isällä oli kaksi onkea olalla, eikä minulla ollut yhtään. Isä käveli kovasti ja minä puoli juoksua perässä. Eikä havuneulaset pistelleet jalkapohjia hiekassakaan kun oli aamukostea. Minä juoksin isän rinnalle ja kysyin.

— Isä, ottaaks hauk mattuo?

— Kyl se kevväist ottoa. Sain

mie myllyn alapuolelt yhten vuon yhe.

Mansikkapaikan jälkeen taas juoksin isän rinnalle ja tiijustin.

— Isä, ottoak matikkaa millokoa onkee?

— Ei taija ottoa, se on paremmisellane kalamaiva syöjä. En mie uo ainakoa saant.

Me laskettiin alas palleita. Oli puolihämärää. Koski kohisi edessä ja polku oli puolivierusta eikä minua kysyttänyt enää yhtään. Sitteen tuli vielä pimeämpi tervaleppälehto, missä vesi lirsi porraspuun alla ja rötkä oli molemmin puolin. Minua jo vähän pelotti ja otin isää kädestä kiinni.

Kymmenen askelta kuljettuamme oltiin jo rannalla. Puunlatvat oli palteen takaa paistava päivä valaissut. Koski kohisi tummassa varjossa. Isä antoi minulle oman pienen onkeni ja heitin sen sivuojan pyörteehen kuohun reunaan ja siinä kurrasi ahven. Isä onki kolon kiviltä kaksi harjusta, eikä me menty ylävirtaan. Virran kuohun vierestä isä sai nikon. Se löi kovasti pyrstöllään, mutta isä hihkaili.

— Meijän on!

Ja punapilkullinen kala puklahti isän pussiin. Vähän vain tutaji kun isä täräytti kalan pään kiveen. Hyvällä mielellä isä sanoi että urpane ja sylkäsi matoon.

Sitten isä käänsi pöksyn lahkeet polven yläpuolelle ja kahlasi koskeen. Tarttui kaksi harjusta eikä hän saanut niitä kiinni. Ne luisikahtivat ihan veen kielellä irti. Isällä leuka tärähteli ja viikset koukailivat. En kuullut mitään, mutta tiesin että hän sanoi hyvin rumia sanoja niille harjuksille, jotka menivät menojaan.

Isä lähti kiukkuisesti eteenpäin ja minä jäin onkimaan suurelle

Ylli kertoo

Olin Uudellakirkolla vanerikoivun ajossa Bisterille, apumiehenä oli paikkakuntalainen ja samassa talossa asuinkin. Tehtiin tukkiluomaa ja Tuomas tuli neuvomaan mihi mikäkin tukki pannaan, ei ymmärtänyt kuorman teosta ei niin mitään ja oli taas vähän iloisella tuulella. Me kaverin kanssa hiukan huilattiin ja tupakoitiin kun hän tuli, alkoi väänellä tukkeja kangella joluja myöten ja sanoi että tämä tukki tuohon ja tuo viereen.

Minä seurasin hänen puuhiaan ja rupesi hiukan suututtamaan. Tempasin rautakangen käteeni ja löin sillä samaa puuta, joka oli aivan hänen vieressään ja sanoin että tuo tukki tuohon ja sinä siitä tukin viereen. Nyt Tuomasta vietiin ja oikein juoksujalkaa ja sen perästä hän ei tullut ainakaan minun kuormantekojani katsomaan. Kun illalla mentiin asunolle niin talon isäntä kertoi että teidän isäntä kun tuli tänne niin sanoi että autonkuljet-

kivelle, sen alta sai aina pieniä kaloja pienellä ongellaakin.

Uskoin isän menneen onkimaan toisen saaren alapuolelle suuren leppä alle. Kun tuli ikävä, läksin juoksemaan perästä saaren päähän, mutta isää ei näkynyt. Juoksin hätäpäissani suurelle petäjälle eikä isää ollut sielläkään. Juoksin minä jaksoin Ryöpänmattoon, isä ei ollut siellä, ei Ryöpän alla eikä missään. Lähdeojan portaat oli etäällä toisistaan enkä päässyt yli kun haarat eivät riittäneet ja portaat olivat märät. Hätäisesti käärin ongensiiman vavan ympäri ja sääntäsin suon päitse suoraan kotiin.

Juoksin suurimman osan kotimat-kasta. Kun pääsin pihaan niin isäkin haahatti perästä onki oikeassa kädessä, hattu vasemmassa. Kalapussi keikkui oikean kannikan päällä ja hiki valui leuasta.

— Hyvä olko osasit tulla kottii. Et sie älynt jot mie olin siin saare yläpääs kaaletukses?

— En mie sin älynt katsookaa.

Eikä me siitä reisusta puhuttu myöhemminkään, kun se oli sellainen vähän hukkareisu. Eikä me sanottu äidillekään että erikseen kottiin tultiin.

Ei ollut vielä kirkkoaikakaan. Isä siivosi kalat ja minä katsoin vierestä kun kanat tappelivat totkuista. Kukko sai "pullon", joka sen nokassa poksahti puhki.

Illalla meillä oli pannukalat munarätsähäyksen kanssa. Eikä meillä ollut vieraita.

Aikaa vierähti kaksi vuosikymmentä. Oli emäntä ja tyttö. Olin omasta mielestäni jo emämieskin. Kävin pyhäaamuna koskella ja sain kilosen nikon. Eikä kukaan sinä päivänä torunut, kun oli täti ja tyttäret tulleet kostiin. Eri hyvä oli lohikalalla kostata. Turahuttivat vunkinjan keitin ja söivät suihin. Kehuivat keittiä, mutta ei keitin pyytäjää. Mutta — jos isä olisi elänyt, olis sanonut pöydässä, jotta Peä kuuluu pyytäjälle — ajattelin. Silloin tyttö hihkaisi.

— Isän kala, kala! Ja minä virnistin hyvästä mielestä.

Kalakeitti oli hupa kulumaan, vaikka ei ollutkaan kuin omenalohkoja jäljellä ja minä olin syödessä kovin reitsakkaa poikaa.

Viljo Purontaa

taja suuttui niin kovaan että oli vähällä lyödä minua rautakangella. Mitäs siitä, nauruksihan se meni.

Bisterillä ja Selosella oli yhteinen huopatehdas Kiviniemessä, Selonen osti Bisteriltä osat pois ja niin se jäi yksin hänelle. Tuomas oli vähän kateellinen Joosille. Siinä oli tehtaan vieressä pikkuinen mökki, missä Joosi asui, olihan siinä tilaa kun hän oli poikamies. Olin teke-mässä pitkävartisten huopatossujen lestiä. Oli jo iltapäivä kun huomattiin ikkunasta että Tuomas tulee. No, mikäs siinä. Meillä oli juuri sajut pöydässä ja Joosi käski Tuomaankin sajulle, sajun sekaan laitettiin sellaista erikoiskermää. Eipä kauan viipynyt kun Tuomas alkoi totuttuun tapaansa hieroa riitaa ja siinäpä kehittyi jo aika sanasota. Joosi oli luonnostaan rauhallinen vaan samalla tulinen, nousi äkkiä otti pitkävartisen huopikkaan ja moksautti sillä takaapäin Tuomasta takaraivoon. Tuomas lähti niin äkkä että hattukin jäin penkille. Me juotiin sajut loppuun ja naurettiin asialle, olihan niitä sellaisia kohtauksia sattunut heidän välillään ennenkin.

Kerran tuli Bisterin Tuomas Törö torille ja hänellä olivat housut takaperin jalassa. Koirasen setä kysyi että mitenkä sinä olet erehtynyt panemaan housut takaperin jalakaasi? Tähän Tuomas vastasi totisena ja rupesi selittämään, että hän ei uskalla mennä Selosen huopatehtaalte kun siellä on paljon naisia ja tyttöjä, Joosi pelkää että vokatelen niitä ja sentähden panin housut näin päin ettei hänen huoli pelätä minua ja näkee ettei minusta ole vaaraa.

Kesäfantasia

Taas päästiin kesään keinoin entisin, siis kesäkeitahista laulaisin, päivästä tästä joka uuvuttaa ja hentomielisiksi heikot saa.

Haastelen hattarista haihtuvista, mi seuraa tiellä ohikulkijaa; kulkijan katse herää, vavahtaa, kun muotoon uuteen kesätaivas saa.

Saa kesä lapsekkaaksi vanhukset ja naisten kaulasille kukkavvöt; tuo kesä rikkautta köyhemmille, suloksi, salatuksi suviyöt.

Mä eloon herättäisin pajupillin ja riemut lasten talteen poimisin ja nuoret eksyttäisin lemmen teille ja unelmista, totta punoisin.

Niin juopuisimme kesän kukkamaille, kuin lyhyt uni, hauras hajoaa; on lupa onnellinen olla kerran, kun pian kesä kaunis katoaa.

Ja kerran onnellinen oltuasi, voit kantaa kesän muistot rinnassasi ja katso, — ihmeellinen hämyn maa, sun unelmissas aina kangastaa.

Pois pilvet kulkee, kesätaivas jää, sinessään vertaa vailla ilta hämärtää; ja minä, vaeltaja, eespäin käyn ja kannan kaunehimman kesänäyn.

Hilma Alho

Sakkolan poika väitellyt tohtoriksi

Yhteiskuntatieteitten lisensiaatti Väinö Huuska väitteli 29. 5. 1968 Tampereen Yliopistossa tohtoriksi aiheenaan "Etujärjestöjen painostuspolitiikka Suomessa". Väinö Huuska on kotoisin Sakkolan Röyk-

kylästä. Vaatimattomista oloista lähteneenä hän on tarmokkaasti opiskellut työnsä ohella ja päässyt kunnioitettavaan saavutukseen. Kotiseudun puolesta esitämme parhaat onnittelumme.

Lehtemme on jälleen saanut terveisiä ja kirjeitä Canadasta. David Koola, Väinö Vanhanen, Hilma ja Lauri Alho ovat muistaneet meitä. Viimemanitun terveiset ovat nähtävissä tässä numerossa ja toisten ehkä lähiaikoina. Kiitämme terveisistä ja saaduista tilausmaksuista.

Uuteen osoitejärjestelmään siirtymisen takia on normaalia suurempi määrä lehteä jäänyt saapumatta tilaajille. Olemme lähettäneet uuden lehden kaikille, jotka ovat asiasta ilmoittaneet. Jos kuka ei ole vielä saanut tämän alkuvuoden numeroita niin ilmoittakaa vaikka postikortilla toimitukseen niin korjaamme asian.

Muistutamme jälleen maksamattomista tilausmaksuista ja lähettämme myöhemmin asianomaisille tilinsiirtokortin, mutta säästäisi vaivaa ja postimaksuja jos suorittaisitte sen oma-aloitteisesti lähiaikoina.

Kun nyt lehden toimittaja vaihtuu niin kiitän kaikkia avustajia ja lukijoita hyvästä yhteishengestä, joka on välillämme vallinnut näiden vuosien aikana. Ovathan meillä yhteisiä entisen kotiseutumme muistot. Toivon että myös nuorempi sukupolvi, joka ei ole koskaan isiensä maata nähnyt, löytäisi tästä lehdestä jotakin lukemisen arvoista. Saakoon lehti uudenkin toimittajan aikana samanlaisen myötätunnon ja luottamuksen osakseen teiltä kaikilta, toimiessaan hajallaan asuvien naapureitten ja ystävien yhdyssiteenä.

Insinööriksi on valmistunut Porin Teknillisestä Opistosta Leena Kaarina Naskali. Hän on sotilasteknikko Viljo ja Kaija Naskalin tytär.

— — —

UUSIA YLIOPIILAITA

Monta entisten sakkolaisten lasta on tänäkin vuonna päässyt ylioppilaiksi. Olemme saaneet tietoomme seuraavat nimet.

Lempään-Vesilahden yhteiskoulu: Koironen Irja, isä Eino Koironen Haitermaasta; Koironen Pirjo, isä Tauno Koironen Purpuasta; Länsirinne Irja, isä Tauno Länsirinne Haparaista; Pitkänen Mirja, isä Lauri Pitkänen Haitermaasta; Käppi Rainer, Aukusti Käpin pojanpoika Kiviniemestä; Riikonen Hannu, isä Matti Riikonen Voloska.

Toijalan yhteislyesosta: Huuska Hannu isä Eino Huuska Röykkylästä; Kotti Seija, isä Arvo Kotti Kottilasta.

Valkeakosken yhteiskoulu: Katainen Arto, äiti Ilma Katainen o.s. Purontaa Petäjärveltä; Koironen Matti Jalmari, isä Usko Koironen Haitermaasta; Sirkka Siivonen, äiti Siiri Siivonen o.s. Naskali Kiviniemestä.

Jämsän yhteiskoulu: Aira Helena Vulli, Uuno Vullin tytär Röykkylästä.

Lahden yhteiskoulu: Marja-Liisa Ahoinniemi, äiti Elli Ahoinniemi o.s. Nykänen Kiviniemestä.

Huoletto hevoto poika, aiva huoletto akato.

☆

Suuvvee syksyne rusko, kevättrusko pakkasii.

☆

Syksyne suuruspala keyväiks kerijää.

Yhe Sipilämäe piene poja kirkkomatka

Siihe aikua kun mie oli pien, liiku pientä rihkamua kaupat Aunukse naisii. Yhten kevän, mie oli siin 7—8 vuotine, heil ol hyvi suurlierisii olkihattuloi kaupan. Myö Villeveljään kans pyyvetti äitii ostamua meil sellast. Miu hattuun ol kaks'värine, tummanpuna-valkone. Kirkkomiälhäh sillo pit kaik uus näyttii. Nii läksi mieki pyhäuamun taluamua kirkoi liivipöksylöis ja tiä ihana uutuuks piäs. Suure-Pappila miäs tul Poikamiän tät vastua. Hänel ol ihmie aurinkoine hymy, ku hiä vastas miu hyvä-huomene tervehykehein. Sillo mius tuntu, jot

hiä taiksii hymmyillä miu hatullei. Sil kertaa mie pani hatu kainaluo, ja piiloti sen pappila pello aitivie-ree. Kottii lähtiis mie uottelin kirkkomiäl nii kaua ko tie tyhjen kottii mänijöist. Etsin hattuun poltikaispehost ja piäsin sen kans onnellisest kottii. Ja miul ol hatust illuo kotpihoil monen kesän viel. Mut muantiel en sen kans mänt.

Ostiitha Pekko-settään tyttökii samalaist hatut. Mut ko settään Maria män uamulypsyl uss hattu piäs, ni lehmä kanalja söi hänelt hatun.

Albert Laamanen

Ahon reunalta

"Jos mun sieluni siivet sais, ja mä oikea laulaja oisin", niin minä täältä ahon laidalta laskisin ilmoille iloni, laulun Suomen suurelle suvulle, mittumaarin juhalle, juhannukselle.

Paljonhan tälle juhannukselle on runoja rustattu, hentoja, herkkiä soituita sovitettu. Tarvinneeko minun enää runon tekoon ruveta, kun on jääneet kauas ne kotoiset tanhuat. Muistoissa vain on koski ja sen rannalla rentukan kukat, koivu ja kottarainen. Siellä ehkä juhla ja juhannus ois. Täällä on totisemmat, arkisemmat laulut näin juhannusiltana.

Rannalla istuu kaksi nuorta, Kaisa ja Kalle. Kokkotulet on palaneet ja sydämessä kytee suuri tunne, odotetaan vain hetkeä, joka antaisi sille konkreettisen muodon, mutta ei tuntunut vain löytyvän. Kokko sammuen hiiltty. Lintujen laulu lakkaa. Kaisa liikahtelee kärsimättömästi, sillä hanurin äänikin herkeää kuulumasta lahden takaiselta seuratalolta.

— Ai! nyt meni tikku sormeen, Kaisa huudahti — oli nääs rosoinen laudanreuna, jolla istuivat — Kallella oli puukko mukana. Hän otti tikun pois — sitten taas istuttiin. — Jo punersi taivaanranta, valkeni yö. Kallella oli hiki, vaikka yö oli viileä sillä sydämessä kyti. Hän huokaili vain, mitä lieneekin mielessä ollut niin paljon monenlaisia ajatuksia. Kaisakin kärsimättömänä liikahteli.

— Istu hiljaa ettet saa taas tikkaa sormeesi, sai Kalle sanotuksi.

— Kyllä, vastasi Kaisa myöntäväisenä.

Taas istuttiin ja katsottiin miten heräävä tuuli väreili järven pinnalla, mutta tulipa sanojakin.

— Toi on heinäsores, joka kääkättää ja toi on kuikka.

— Toi on käki, joka kukkuu.

— Niinkö? vastasi Kaisa ilostuneesti. Kallea hymyilytti. Sellaista se on kun mies löytää puheenaihetta.

— Niin on, sinähän oletkin vii-

Anni Kurikka 85 vuotta

85 vuotta täytti 24. 4. 1968 Anni Kurikka o.s. Laamanen Lahdessa jossa hän vietti merkkipäiväänsä lähiomaistensa ja ystäviensä parissa. Hän on syntynyt Sakkolan Sipilänmäellä maanviljelijän tyttärenä ja hän vietti aikaisemmat nuoruusvuotensa kotonaan hoitaen suuren maatilan kotitalous- ja karjatyöt. Vuonna 1907 hän kävi Vi-

sas. Kallen silmät jo loistivat, hän katseli valppaana sinne ja tänne ja kuulosteli. Mutta nyt linnut tekivät kiusaa, kaikki olivat hiljaa, ei edes tiainen tirskenut. Istuttiin jälleen tuppisuuna. Mutta sitten taas kera kohoavan auringon helähti peipon laulu.

— Toi on peippo ja tuo pajulintu.

Mutta silloin Kaisan kärsivällisyys, jota oli jatkunut koko yön, petti. Vihaisella otteella hän tarttui Kalleen, suuteli kipakasti ja sanoi.

— Tämä oli pusu.

purin ompelukurssin toimien sen jälkeen vuoden Haparaisten kansakoulun tyttöjen käsityönopettajana. Vuonna 1909 suoritti hän Tampereen Kasvatusopillisen Käsityökoulun, jonka jälkeen piti noin vuoden ajan ompelu- ja käsityökurssia lähipitäjien tytöille kotonaan Sipilänmäellä. Tämän jälkeen hän toimi kolmen vuoden ajan tyttöjen käsi-

Kalle hölmistyi aika tavalla, mutta nauroi kohta iloisesti. Samassa riemussa tulivat ne tarpeelliset sanatkin, joita oli koko yö etsitty.

— No, hoksasithan sinä sen lopulta, onkin tässä saatu istua tarpeeksi. — Eivät enää senjälkeen ole istuneetkaan rannalla Kaisa ja Kalle.

— — —

Mutta aina uudet juhannukset ovat tulleet ja menneet. Uudet istujat rannalla sen yön herkkiä soituita kuunnelleet. Juhannuksen runo on ikuista.

Viki

työopettajana Vuoksella Virkkilän ja Räihänrannan kansakoulussa.

Emännätön kotitalo tarvitsi kuitenkin kipeästi tyttärensä kotiin ja niin hän jätti käsityönopettajatoimensa ja siirtyi jälleen kotiin huoleentamaan suurtilan talouden- ja karjanhoidosta viettäen useat kesät talon suuren karjan kanssa Sakkolan Keljan kylässä sijaitsevalla kotitilansa sivutilalla. Vuonna 1924 solmi hän avioliiton Mikko Kurikan kanssa, jolloin siirtyi Sakkolan Karholaan hoitamaan Kurikan suurtilan emännöyttä.

Toiminnastaan Sipilänmäellä ja Karholassa mainittakoon suurtilouden muun hoidon lisäksi erikoisesti malliksi kelpaava puutarhahoidon kehittäminen, jonka tuloksiin useat lähipitäjien retkikunnat kävivät tutustumassa oppia saadakseen.

Hänen muita harrastuksiaan olivat nuorisoseuratyö, näyttämötoiminta ja kuoro toiminta kuuluen hän mm. Israel ja Armas Maasalon johtamiin Sakkolan kirkonkylän seka-kuoroihin. Hän oli myös perustamassa Sakkolan Marttayhdistystä toimien sen ensimmäisenä rahastonhoitajana ja myöhemmin muissa marttayhdistyksen luottamustehtävissä. Vapaus sodan aikana hän osallistui erittäin aktiivisesti maanpuolustustyöhön hoitaen jopa tilapäisesti miesten puutteessa miehille kuuluvia vartiotehtäviä ase kädessä.

Miehensä kuoltua vuonna 1930 joutui Anni Kurikka ottamaan hoitoonsa koko suurtilan sekä emännän että isännän tehtävät, joita hoiti esimerkiksi.

Sotien johdosta joutui hän jättämään rakkaan kotiseutunsa, jonka hyväksi oli elämänsä parhaat vuodet uurastanut ja siirtyi asumaan perheineen Huittisten Huhtamon kylään, jossa jatkoi edelleen entistä tehtävänsä talon emäntänä lastensa avustamana. Viime vuodet on

hän viettänyt vuoroin Huhtamossa, myöhemmin Urjalassa poikiensa luona sekä Kärkölässä tyttärensä luona asuen nykyisin tyttärensä perheen luona Lahdessa, jossa vietti myös unohtumattoman ja mieltä lämmitävän 85-vuotispäivänsä.

Lämmin kiitos Sinulle rakas Anni-täti tuosta suuresta juhlapäivästäsi ja siitä sydämenlämpöisestä kädenpuristuksesta, jolla Sinä meitä omaisiasi hyvästit. Se oli kuin Pyhän Hengen vuodatus, joka säteili meihin Sinusta paljon kokeneesta ja paljon kärsineestä, mutta taakasi rohkeasti kantaneesta hyvästä ihmisestä, jolle toivomme sydäme-tämme edelleen valoisia ja onnellisia vanhuuden päiviä.

A. L.

VUOSIA TÄYTTÄNEITÄ

75 vuotta täytti 8. 5. 1968 Emilia Kuisma o.s. Tiinus, synt. Sakkolassa.

70 vuotta täytti 2. 3. Anna Ollikainen o.s. Inkinen Lohijoenalta.

70 vuotta 26. 5. 1968 emäntä Iida Kassala o.s. Kukko Korpilahdella kotoisin Sakkolan Valkjärveltä.

60 vuotta 17. 5. 1968 emäntä Esteri Kukko o.s. Tenkanen Kintaudella kotoisin Sakkolasta.

60 vuotta täyttää 21. 6. 1968 rouva Emma Naskali Lempäälän Moisiossa. Hän on syntynyt Lapinlahdessa omaa sukua Kallonen.

60 vuotta täyttää 14. 6. 1968 Martta Kajasto o.s. Ryyppö Kausalassa. Hän on kotoisin Kiviniemestä.

60 vuotta täytti 15. 5. Hannes Ollikainen.

50 vuotta täytti 24. 5. 1968 osastonhoitaja Reino Repo Jämsästä, syntyisin Kaarnajoelta.

50 vuotta täyttää 14. 6. 1968 pankkivirkailija Terttu Nahkola o.s. Koppanen Orivedellä, kotoisin Kiviniemestä.

Aapro Pitkänen, In Memoriam

Syksyn tuulten tuivertaisa, syntyi poika Sakkolassa, Karholan kauniissa kylässä, Kurikkalan kumpareella.

Kirkonkirjat kertoavat Pitkäsen pojista toinen, Mikon Varpun lapsosena, Aapro annettiin nimeksi, — Kasvaissa kauniilla mäellä polut tutuiksi tulivat, tanhuat taattojen perimät.

Isän auraan Aapro tarttui, kynti saran pitkän ja leveän.

Myös sarka hengen vainiolla alkoi aatteitten parissa, sortovuosina solua nuorisohon Sakkolassa. Kahtapuolta Suvantoa, Kirkonkylän—Petäjäjärven, syntyi seura nuorison, aatteitten jalojen parissa. Aivan kohta alkupäässä Aapron taidot huomattiin, hänelle luottamus luvattiin, vastuu vallan annettiin.

Itsenäisyys itänyt uhrilta ei maalle tullut, kaikki taistelu tavoitti, veljessota verinen. Välttyä et voinut siitä, tahdoti turvata kotisi.

Rauhan töissä rakentelit, raivaelit, perustit perheen oman. Raudun tyttö kohdallesi osui Ida Honkanen. Yhteisvoimin perhe varttui, oli perheessä tytär Aino, poika isoisan mukaan Mikko. Elo tuntui leppoisaalta kuin paiste päivän lämpöisen.

Ei kohtaloaan ihminen voi johtaa niinkuin tahtois sen, nyt tulta syyti idän tuuli kaikki kodit tuhoten. Raskas oli jalan nousu irti maasta isien, nyt vainolaisen ylivoima ohjas suunnan läntehen. Raskas myös ol' rauhanehto, kun kadotimme Karjalan, vaan kellä oli vahva usko, se oli Aapro Pitkäsen.

Hän sukupolven honka vahvin ol' uskossansa oikeuteen ja siitä perinnöksi jätti uuteen polveen uskon sen.

Hän odotteli alkuvuodet, ei rakentanut Huhtamoon, vaan toivoi voittoon oikeuden, paluuta koti-Karjalaan. Vihdoin viimein koti nousi, koti perheen hiljaisen. Mut kohta koki täälläkin koti murheen raskaan katkeran. Ainut poika, Mikko, oli saanut kutsun iäisen. Tää oli varmaan liian kova kestää isän sydämen. Näin hilpi hiljaa kuolonviesti myökin isän kohdalle. Me, jotka vielä tänne jäimme, menetimme hyvän ihmisen.

Kallein uhrein lunastetun vapaan Suomen multiin saamme kätkeä nyt tomumajan maallisen. Sielu liidellyt on kauas, tuolle puolelle tähtien, siellä yhtyin enkelkuoroon yllä koti-Karjalan.

Aapro Jääskeläinen

Toimittajan vaihdos

Kun lehtemme nykyinen toimittaja Ilvari Karpanmäki jättää työssä terveydellisistä syistä, on Su-

vanto Säätiö kokouksessaan 8. 6. valinnut hänen tilalleen uudeksi toimittajaksi **Wiljo Purontaan**, posti-osoite Narva Vakkala. Hän ottaa toimen vastaan 1 päivänä heinäkuuta -68. Tämän jälkeen on kaikki lehdelle tuleva kirjeenvaihto lähetettävä yllämainitulla osoitteella.

VAINAJIA

Matti Tikka synt. 22. 4. 1968 Sakkolassa, kuoli 26. 3. 1968 Tyrväässä.

Aapro Pitkänen synt. 29. 11. 1890 Sakkolassa, kuoli kotonaan Huhtamossa 30. 3. 1968.

Anna Nuora o.s. Nuora syntynyt 9. 12. 1890 Sakkolassa, kuoli 2. 4. 1968 Vesilahdella.

Iida Loviisa Hollo o.s. Makara synt. 12. 12. 1903 Sakkolassa, kuoli 1. 4. 1968 Vesilahdessa.

Nikolai Naskali kuoli kotonaan Lempäälässä 12. 5. 1968. Hän oli syntynyt Lapinlahdella 23. 10. 1904. Ammatiltaan hän oli korkeamman luokan rakennusmiehiä, jolla alalla hän työskenteli isältä pojalle perinteen mukaan nuoruusvuosistaan alkaen. Evakkotaipaleen jälkeen hän asusti perheineen useita vuosia Korkeakoskella, josta muutti Lempäälään Moisioon rakentamaansa omakotitaloon, jossa heikentynyt terveys johti vähitellen näinkin aikaiseen poislähtöön. S. K.

Eino Ruokonummi synt. 15. 1. 1909 Sakkolassa, kuoli 23. 4. 1968 Haminassa.

Anna-Liisa Nuora kuoli 15. 5. Viialassa. Hän syntyi Raudussa 21. 10. 1880 ja joutui talon emännäksi Kiviniemeen, jossa hän kasvatti lapsensa ja suoritti elämäntehtävänsä. Omaiset ystävät ja entiset naapurit olivat runsaslukuisina saapuneet saattelamaan vainajaa Viialan hautausmaahan. Seurakuntalissa oli muistotilaisuus, jossa pu-

huivat kirkkoherra Matti Koskela ja Helmi Uosukainen ja P. Kivisara.

Tatu Kuosmanen kuoli Mikkelin Kyyhkylässä 13. 5. 1968 75 vuoden ikäisenä. Hän toimi kauppiaina Petäjäjärvellä ja oli sen jälkeen useita vuosia Sakkolan Osuuskaupan varastonhoitajana.

Yliluutnantti evp. Pekka Arvelin siunattiin haudan lepoon Savi-taipaleen kirkossa 11. 5. 1968. Hän oli syntynyt Kurkiojella 8. 12. 1898 ja palveli mm. Kiviniemessä JP 4:ssä. Hänen vaimonsa oli Kiviniemessä kansakoulun opettajana.

Työnjohtaja Aarne Sääksjärvi kuoli Imatralla 62 vuoden ikäisenä.

Amalia Rämö kuoli Hämeenlinnassa 29. 5. 1968, syntynyt Sakkolassa 29. 10. 1892.

Helena Lemmetty o.s. Hyyrynen kuoli 1. 6. 1968 Lammilla, syntynyt Kiviniemessä 9. 1. 1893.

Simo Virkki kuoli 28. 5. 1968 Mäntän sairaalassa, syntynyt Sakkolan Vuoksella 13. 4. 1891.

Parhaat kiitoksemme

meille myönnetystä kouluavustuksesta

Hannu Riikonen

Raimo Riikonen

Eliina Uosukainen ja

Elsa Kristiina Aho

Leena Kaarina Naskali

oikeaan tunnelmaan
tarvitaan vain
puhdasta vettä
ja pehmeävoimakasta
KATRIINA
kesäkahvia

Tuotanto

MAASEUTUVÄKI

Viisi palveluvalmistaa konttoriamme: Lempäälässä, Viialassa, Kuljussa, Sääksjärvellä ja Säijässä ovat käytettävissänne varoja sijoittaessanne, edullisesti, myöskin tarvitessanne luottoa tarpeisiinne. Kääntykää luottamuksellisesti puoleemme kaikissa raha-asioissanne.

Lempäälän-Viialan Osuuskassa

VESILAHDEN
OSUUSKASSA

*joustavaa
pankkipalvelua*

**Viialan
Kirjapaino**

*... Teidänkin
luottamukseenne
arvoinen*

SUVANNON-
SEUTU

Suvannon ympäristön kotiseutu-
lehti, ilmestyy 1968 6 kertaa
vuodessa.

Tilaushinta 5 mk vuosikerta.

Ilmoitushinnat 1 mk palstam.

Vakinaisista ilmoituksista alen-
nus.

Toimituksen ja konttorin osoite
Viiala 6

Puhelin Viiala 35 397.

Postisiirtotili 47-30 763.

Vastaava toimittaja Iivari Kar-
panmäki.

Toimituskunta Yrjö Raaska, Vik-
tor Ryyppö, Helmi Uosukai-
nen, Matti Riikonen ja Uno
Pulakka.

TAMPEREEN SEUDUN

OSUUSKASSA

- JOUSTAVAN PALVELUN PANKKI -

**Kaikki sähköasiat
voimme toimittaa edullisesti**

Kannattaa ainakin kysyä!

RAASKAN SÄHKÖLIKE

A-ryhmän sähköurakoitsija

Vesilahti
Puh. 78 541

Valkeakoski
Puh. 41 810

Vesilahden Säästöpankki

auttaa — neuvoo — palvelee

**LEMPÄÄLÄN
PELTITYÖ**

OM. V. RIIKONEN

☎ TAMPERE 74 330

► SUORITTAI KAIKKIA RAKENNUSALAN PELTITOITA ◀